

Kies je voor een huwelijkscontract met een “langst-leeft-al clause”? Ann KEUNEN

In deze nieuwsbrief wordt kort ingegaan op de “langst-leeft-al clause” waarvoor mensen vaak opteren in hun huwelijkscontract.

*Om de langstlevende echtgenoot zo veel als mogelijk te bevoordelen wordt gekozen voor een “langst-leeft-al clause”, waardoor de langstlevende echtgenoot **het volledige gemeenschappelijk vermogen** zal verkrijgen.*

Is het nuttig om deze clause te laten opnemen in het huwelijkscontract? Welke voordelen biedt het? Zijn er ook nadelen aan verbonden?

Deze vragen worden beantwoord in navolgende brief.

1. Drie mogelijke huwelijksvermogensstelsels

In België bestaan drie verschillende huwelijksvermogensstelsels. Het meest voorkomende is het “wettelijk stelsel”, dat zeker van toepassing is wanneer er geen huwelijkscontract is opgemaakt.

In het wettelijk stelsel, ook gekend als het gemeenschapsstelsel, wordt een onderscheid gemaakt tussen de eigen vermogens van de echtgenoten en het gemeenschappelijk vermogen.

Tot het eigen vermogen behoren goederen die reeds eigen waren vóór het huwelijk en schenkingen of erfenissen die zijn verkregen tijdens het huwelijk.

Tot het gemeenschappelijk vermogen behoren de aanwinsten, zoals beroepsinkomsten en meestal ook de gezinswoning.

Een tweede stelsel is gekend onder de naam “*scheiding der goederen*”. Hier is vanzelfsprekend geen gemeenschappelijk vermogen, maar spreken we van twee eigen vermogens van de echtgenoten. Eventuele goederen die dan gemeenschappelijk zijn verworven, zijn ‘in onverdeeldeid’.

Tot slot is er ook de mogelijkheid te opteren voor een “*stelsel van algehele gemeenschap*”. In dit stelsel behoren alle goederen tot de gemeenschap. Dit stelsel komt eerder zelden voor.

2. Nut van een huwelijkscontract

Het wettelijk stelsel (*scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinsten*) is van toepassing zonder dat men een contract hoeft te sluiten. Het staat iedereen echter vrij dit stelsel aan te vullen op alle mogelijke onderdelen van vermogensopbouw.

Zo kan men aan de langstlevende echtgenoot bepaalde extra huwelijksvoordelen toebedelen. Interessant is dat dergelijke huwelijksvoordelen niet worden beschouwd als schenkingen, waardoor de kinderen deze niet kunnen betwisten.

Dit betekent dus concreet dat het perfect mogelijk is om bij het overlijden van één van de echtgenoten, de volledige huwelijksgemeenschap te laten overgaan naar de andere echtgenoot. De kinderen hebben dan een “uitgesteld erfrecht” en zullen pas erven nadat de langstlevende echtgenoot komt te overlijden.

3. De “langst-leeft-al clause” – het verblijvingsbeding

Een mogelijk huwelijksvoordeel is het verblijvingsbeding, in de volksmond ook gekend als de “langst-leeft-al clause”.

Door deze clause op te nemen in het huwelijkscontract, krijgt de langstlevende echtgenoot het volledige gemeenschappelijk vermogen bij overlijden van de andere echtgenoot.

Hij/zij zal daarenboven slechts successierechten betalen op de helft, aangezien de andere helft reeds als van hem/haar wordt beschouwd.

Toch is deze clause fiscaal gezien niet erg voordelig, aangezien er 2 keer successierechten zullen worden betaald.

Bij overlijden van de eerste echtgenoot, betaalt de langstlevende echtgenoot successierechten op de helft van het gemeenschappelijk vermogen. Wanneer nadien deze overlijdt, betalen de kinderen nogmaals successierechten op deze hele som.

Praktisch voorbeeld:¹

Bert en Erna zijn gehuwd onder het wettelijk stelsel en hebben drie kinderen.

In hun huwelijkscontract namen zij een “langst-leeft-al clause” op om de langstlevende echtgenoot zo veel als mogelijk te bevoordelen.

Bert overlijdt op het ogenblik dat Erna 57 jaar is. Dit heeft tot gevolg dat het vruchtgebruik zal worden gewaardeerd op 44%, hetgeen belangrijk is voor de successierechten.

Het gemeenschappelijk vermogen bestaat uit 4 miljoen euro. Dit kan worden opgesplitst in 2,5 miljoen euro roerende goederen en 1,5 miljoen onroerende goederen.

De “langst-leeft-al clause” houdt in dat Erna alles krijgt, daar waar de kinderen niets zullen ontvangen en dus ook niet zullen moeten betalen.

Erna zal slechts successierechten betalen op de ene helft van het gemeenschappelijk vermogen. De andere helft is namelijk reeds van haar.

De successierechten in Vlaanderen bedragen:

- 3 % voor de eerste schijf tot 50.000 €
- 9% voor de schijf tot 250.000 €
- 27% voor de schijf van 250.000 € - €

Zoals reeds gesteld zal Erna successierechten betalen op de helft van de gemeenschap. In het voorbeeld bedraagt dit 444.000 €.

¹ Het voorbeeld komt uit: VERBEKE, A.L (ed.), NIJS A., *Vermogensplanning: praktisch en eenvoudig*, Antwerpen, Intersentia, 2012, p. 32-33. In dit voorbeeld wordt geen rekening gehouden met de vrijstelling van successierechten voor het aandeel in de gezinswoning dat naar de langstlevende gaat.

Indien men geen "langst-leeft-al clause" had opgenomen, lagen de te betalen successierechten beduidend lager:

Na overlijden Bert:

	Met langst-leeft-al clause	Zonder langst-leeft-al clause
Te betalen successierechten door Erna	444.000 €	141.600 € voor het vruchtgebruik
Te betalen successierechten door de kinderen	/	224.400 € voor de blote eigendom

Indien daarna Erna ook overlijdt, zullen de drie kinderen het volledig gemeenschappelijk vermogen erven.

De te betalen successierechten zijn aanzienlijk:

Na overlijden Erna:

	Met langst-leeft-al clause	Zonder langst-leeft-al clause
Te betalen successierechten door de kinderen	792.000 €	252.000 €

Indien er geen "langst-leeft-al clause" was opgenomen in het huwelijkscontract lagen de successierechten veel lager.

Het vruchtgebruik van de moeder houdt immers op te bestaan en wordt belastingvrij toegevoegd aan de blote eigendom van de kinderen.

Er worden slechts successierechten betaald op de andere helft die volledige eigendom was van de moeder.

Het totaal kostenplaatje is dus als volgt:

	Met langst-leeft-al clause	Zonder langst-leeft-al clause
Te betalen successierechten	444.000 € + 792.000 € = 1.236.000 €	224.400 € + 252.000 € = 476.400 €

Een “langst-leeft-al clause” zorgt ervoor dat de langstlevende echtgenoot zeker niet in de kou blijft staan. Bij overlijden van de ene echtgenoot ontvangt de andere namelijk het volledig gemeenschappelijk vermogen.

Elke medaille heeft echter wel een keerzijde.

Het totale fiscale plaatje is niet min. Net daarom is het erg belangrijk de voor-en nadelen van een dergelijk beding goed af te wegen vooraleer het wordt opgenomen in het huwelijkscontract.

Om de nadelen van een verblijvingsbeding te vermijden, kan men echter ook opteren voor een **“keuzebeding”**.

Dit beding geeft meer vrijheid. De langstlevende echtgenoot heeft immers de vrije keuze te bepalen wat hij/zij wenst te ontvangen van het gemeenschappelijk vermogen. Hij/zij bepaalt m.a.w. zelf hoeveel hij/zij van de gemeenschap in vruchtgebruik en/of in volle eigendom wenst te ontvangen en welk deel hij/zij eventueel al laat overgaan naar de kinderen.

Dit beding laat de langstlevende echtgenoot de mogelijkheid om zelf rustig na te denken over hetgeen hem/haar bij het overlijden van de partner de beste keuze lijkt.

De omzetting van een verblijvingsbeding naar een keuzebeding is eenvoudig te doen via een notariële akte en kost slechts 350, 00 €.

Ann Keunen
Advocaat
ARGUS Advocaten
Kolonel Dusartplein 34 bus 1
3500 Hasselt
Tel. : 011/28.64.26
ann.keunen@argusadvocaten.be